

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIAI

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 2396629 El. p. agne.bilotaite@lrs.lt

Laisvės gynėjo statuso pripažinimo komisijai
centras@genocid.lt

2025-01-14 Nr. 0114-1

DĖL LAISVĖS GYNĖJO STATUSO PANAIKINIMO IR TEISINIO REGULIAVIMO TOBULINIMO

Kreipiamės į jus reaguodami į naujienų portalo „15min“ redakcijos paskelbtą žurnalistinį tyrimą „Kruvinas 1991-ųjų gegužės savaitgalis: G.Žagunio vietoje turėjau būti aš“ (<https://shorturl.at/DNdOj>), kuriame teigiama, kad laisvės gynėjo statusą turintis tuometis vidaus reikalų sistemos pareigūnas Algirdas Stončaitis galėjo dalyvauti tardant ir smurtu verčiant tuometį pasienio pareigūną Antaną Stasaitį pakeisti savo parodymus Lietuvą terorizavusios Rusijos ir jos pareigūnų naudai.

Žurnalistų paskelbti faktai ir liudijimai leidžia daryti prielaidą, kad A. Stončaitis, kuris davė priesaiką Lietuvos Respublikai, galimai pažeidė Lietuvos Respublikos įstatymus ir diskreditavo pareigūno vardą.

Lietuvos Respublikos laisvės gynėjo teisinio statuso įstatymas (toliau – Įstatymas) numato formalius kriterijus, kuriais vadovaudamasi Laisvės gynėjo teisinio statuso pripažinimo komisija (toliau – Komisija) priima sprendimą dėl statuso suteikimo asmeniui.

Dabar galiojantis teisinis reguliavimas nenumato galimybės panaikinti laisvės gynėjo statusą asmenims, paaiškėjus, kad jie galėjo veikti neteisėtai ir/ar prieš Lietuvos valstybės interesus. Įstatymo 9 str. 7 d. numatyta galimybė panaikinti laisvės gynėjo statusą tik teismo sprendimu.

Paviešinta informacija apie laisvės gynėjo statusą turinčio ir Seimo kanclerio pareigas šiuo metu einančio A. Stončaičio galimą dalyvavimą klastojant bylą dėl susišaudymo Lietuvos-Baltarusijos pasienyje, kai buvo nušautas Baltarusijos pareigūnas, kenkia ne tik paties A. Stončaičio kaip buvusio pareigūno ir politiko reputacijai, bet ir diskredituoja laisvės gynėjų pripažinimo proceso esmę ir reikšmę mūsų valstybei, menkina Seimo kaip valdžios institucijos reputaciją ir žeidžia kitų laisvės gynėjo statusą turinčių Lietuvos žmonių orumą.

Remdamiesi Seimo statuto 9 str. 11 d., prašome jūsų, vadovaujantis Komisijos nuostatų II skyriaus 8.4 punktu, inicijuoti dabartinio laisvės gynėjo statuso pripažinimo proceso teisinio reguliavimo tobulinimą praplečiant laisvės gynėjo statuso pripažinimo kriterijus ir reikalavimus, taip pat numatant galimybę panaikinti šį statusą paaiškėjus naujoms aplinkybėms, kurios menkina laisvės gynėjo garbę ir paneigia jo nuopelnus valstybei.

Seimo nariai: Agnė Bilotaitė

Daiva Ulbinaitė

Mindaugas Lingė

Arvydas Anušauskas